

Chocholouš a sýček jsou lakmusovým papírkem toho, co se děje s naší krajinou

LENKA VRTIŠKOVÁ NEJEZCHLEBOVÁ

redaktorka Deníku N

Když už krmíte ptáčky, krmte je celoročně. Zároveň počítejte s tím, že vykrmujete sýkorky po krahujece, ale to je dobře,“ usmívá se respektovaný ornitolog profesor Tomáš Grim. Hrdý majitel nejdelšího českého birdlistu (viděl nebo slyšel čtyři tisíce druhů ptáků) vypráví o ptácích měštácích a jejich večerech pod lampou, o plaché kukačce, nepřemožitelných vrabcích, o záviděníhodném metabolismu sýkorky, ale taky o respektu k přírodě.

Před pár lety jste dal výpověď na univerzitě a jste ptáčkařem a ornitologem na volné noze, za projekty cestujete po světě. Kde jste teď měl být?

Na Kypru. Předtím v Izraeli. A v ten den, kdy zakázali akce nad třicet lidí, jsem měl mít velké promítání, poprvé takové, na kterém jsem mohl i vydělat nějaký rozumný peníz. Nebylo nic.

V poselství Vědci proti trudnomyslnosti jste napsal, že „každý soumrak přináší podmínky pro úsvit“ a že každá krize nebo změna je příležitost. K čemu to je příležitost pro vás?

Hned jsem si řekl, že s cestama je sice utrum, ale konečně dodělám věci, které jsem odkládal. Dopsal jsem

několik rozdělaných vědeckých i populárních článků a pustil jsem se do auditu svého kompu.

Nějakou depresí už jste si prošel?

Jo, když jsem viděl svůj komp zevnitř. Digitální kostlivci se v počítačové skrini hromadili 20 let, úplný krchov!

Vidím, že to zatím zvládáte s humorem. Už před časem jsme si slíbili, že spolu uděláme rozhovor o městském ptactvu, taky jsme ho odkládali, až karanténa nás spojila po videocallu. Vnitřní města se v nouzovém stavu vylidnila, co na to ptáci měštáci?

Myslím, že to kvitují s povděkem. Ti z příměstských lesíků jsou spíš tumpachovi z toho, co teď mají návštěv! Tahle krize, i když já bych ji spíš nazval vítanou pauzou, bude mít pozitivní vliv na úmrtnost městské fauny. Velká část městských ptáků totiž umírá po kontaktu s autem či tramvají, takže už jen snížení intenzity dopravy se v populaci může projevit rychle.

Pomaleji se pak může – opět pozitivně – projevit, že je ve vzduchu méně toxických zplodin. Ty se v tělech ptáků ukládají a mají negativní dopad na jejich imunitní systém a na zdraví. Výfukové plyny zkracují život nejen nám...

Lesů máme u nás dost; perfektně to dokládá právě ten vzestup lesních druhů ptáků. Když je někde „neúrodná pastvina“ a udělá se s z ní les, jásavé „Hurá, přírodě je pomozeno!“ bych viděl spíš na: „Zasad' strom – likviduj přírodu.“

A negativní vliv?

Děcka nechodí do školy, takže žádná nakousnutá svačinka z domu se neocitne na lavičce, aby poskytla potravu parkovým ptákům. Ale hlady neumřou. Odpadků je pořád dost.

PŘEDSTAVTE SI, ŽE JSOU JEDOVATÁ

Je sezona námluv, hnízdění a vyvádění mláďat, na tohle všechno mají ptáci měštáci taky víc klidu, že?

Určitě. Hlavně ale víc mláďat přežije své dětství.

Jak to?

Odpověď je stejná jako prve. Doprava. Před pár lety jsem třeba našel hnízdo kosa v betonové stěně v jednom průjezdu v podzemí, perfektně situované, žádná kuna ani lasička se mu tam neměla šanci dostat a hnízdo vyžrat. V lese by tak nedobytný „bunkr“ neměl kos možnost nikdy postavit – mimochodem, to je jeden z mnoha důvodů, proč ptáci zdánlivě paradoxně prchají z přírody do měst. Jenže když ta mláďata vyskákala z hnízda, štrádovala si to rovnou do silnice... Nepřežilo ani jedno. Letos by měla větší šance, že je matka z osiřelé silnice vyvede do bezpečí.

Silný ptačí městský koronavirový ročník! V souvislosti s hnízdy mě napadá, že lidé budou – ja-

ko každý rok – nacházet ptáčata, která opustila hnízdo, ale ještě ne- umí létat. Zachraňovat, nezachraňovat? Dotýkat se, nedotýkat se? Kdy volat záchranou stanicí?

V 99 procentech případů bych řekl: „Nechte je být. Představte si, že jsou jedovatá, nesahejte na ně. Nechte je na pokoji.“ Že by ptáče vypadlo z hnízda dřív, než by samo chtělo odejít, je naprosto raritní záležitost. Ta mláďata, která vidíte plácet křídly v parku, jsou většinou přirozeně vyvedená, jen během prvních dnů nejsou schopná létat. Buďte bez obav, rodiče se o ně postarají. Je naprosto normální, že ty opeřené kuličky plácají marně křídylkami, není to chyba, je to standardní vývoj. Ono zvládne letět zítra nebo pozítří.

A když bude ptáče zraněné?

Pokud má zjevně poškozené křídlo, dobře, tam asi můžete zvážít, jestli zavoláte záchranou stanicí. Bylo by ale dost mimo se domnívat, že tím nějak přímo chráníte přírodu: než dopovím tuhle větu, sežerou predátoři různé po světě tisíce, a to minimálně, mláďata a je to naprosto normální a není žádný důvod s tím cokoli dělat. Pár desítek sýkorek v záchraných stanicích nemá v několikamilionové sýkorčí populaci vliv vůbec na nic. První dny po vyvedení nepřežije asi polovina mláďat. Kra-

